

Az Intézmény állásfoglalás kérés céljából beadványt (**Beadvány**) nyújtott be a Magyar Nemzeti Bankhoz (**MNB**), amelyben arról kéri az MNB álláspontját, hogy a „KATA” adózás alá eső egyéni vállalkozók számára a lakossági hitelezési szegmens keretében az Intézmény nyújthat-e vállalkozásfejlesztési célra felhasználható személyi hitelt akként, hogy ezen egyéni vállalkozókat a vállalkozásfejlesztésre irányuló személyi hitel nyújtása esetén fogyasztóként bírálja el.

I. TÉNYÁLLÁS, VALAMINT A INTÉZMÉNY ÁLLÁSPONTJA

Az Intézmény a Beadványban előadta, hogy tervei között szerepel a „KATA” adózású egyéni vállalkozó ügyfelek finanszírozásának megoldása. Az Intézmény a „KATA” adózású ügyfelekkel normál (fogyasztási célú) személyi kölcsön igénylés esetében is találkozik, de ezekben az esetekben magánszemélyként veszik fel a kölcsönt valamilyen fogyasztási hitelcél kielégítésére. Az Intézmény célja az lenne, hogy a személyi kölcsönnél megjelölhető hitelcélok között a vállalkozásfejlesztés is szerepelhessen, mellyel a vállalkozói működés valós igényeire tud reflektálni.

Az Intézmény ennek megvalósítását a meglévő Lakossági Hitelezési Rendszerben tervezi, mivel ezeket az ügyfeleket magánszemélyként jelenleg is ebben a rendszerben kezeli, bírálja el.

Mivel a „KATA” adózású ügyfél esetében (egyéni vállalkozóként is) ugyanazon adóról/természetes személyről van szó, valamint ugyanazon jövedelemről-bevételről, amely a NAV által kiállított, utolsó lezárt üzleti évről szóló jövedelemigazolásban szerepel, ezért az Intézmény úgy gondolja, hogy a már meglévő folyamataiban ezen „KATA” adózású egyéni vállalkozó ügyfelek üzleti célú hitelkérelmei is kezelhetők lennének.

Jelenleg, amennyiben a „KATA” adózású jövedelemmel rendelkező ügyfelek magánszemélyként vállalkozási célra vesznek fel személyi hitelt, akkor nem minősülnek fogyasztóknak a fogyasztóknak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény (**Fogyasztói tv.**) 3. § 3. pontja alapján, ugyanakkor a „KATA” adózású jövedelmükre (a vállalkozási célú hitel felvétele esetén is) ugyanúgy vonatkoznak a jövedelemarányos törlesztőrészlet és a hitelfedezeti arányok szabályozásáról szóló 32/2014. (IX. 10.) MNB rendelet (**JTM rendelet**) hatálya alá eső jövedelemarányos törlesztési mutató (**JTM**) szabályok.

Azonban az MNB által a Intézménynek kiadott, 61599-4/2018 iktatószámú, és H-JÉ-I-B-175/2018. számú határozatában tett megállapítása, illetve az Általános fogyasztóvédelmi elvekről szóló ajánlás, bankszövetségi észrevételek egyeztetése során az Intézmény számára az derült ki, hogy az MNB elvárása az, hogy hasonló védelemben részesüljön ezen ügyfélkör, mint a fogyasztók: *„A nem fogyasztók közül az egyéni vállalkozók, őstermelők és társasházi közösségek érdekérvényesítési képessége a fogyasztókéhoz hasonló és nem mérhető egy KKV vagy nagyvállalat infrastruktúrájához.”.*

Az Intézmény minden esetben törekszik a prudens működés biztosítására, a fogyasztók érdekeit védő, jogszabályoknak megfelelő gyakorlat alkalmazására, ezért a kialakításra kerülő, „KATA” adózású ügyfelek üzleti hitelei esetében a Beadványban az alábbi kérdésekre kért választ.

1. A fentiekben kifejtettek alapján a „KATA” adózású egyéni vállalkozó ügyfelek, mint magánszemélyek vállalkozási célra felhasználható személyi kölcsönnel hitelezhetőek-e?
2. Üzleti hitelcél igénylése esetén az MNB felé tett rendszeres riportokban az Intézmény egy csoportba sorolhatja-e a „KATA” adózású ügyfeleket a többi fogyasztási hitelt igénylő ügyfelekkel vagy tőlük elkülönített jelentést vár-e el az MNB.

II. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Jogszabályi definíciók

a) Az egyéni vállalkozónak minősülő természetes személyek köre az Szja tv. szerint

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (**Szja tv.**) 3. § (Fogalmak és értelmező rendelkezések) 17. pontja szerint egyéni vállalkozó:

a) az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló törvény szerinti egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő magánszemély, az említett nyilvántartásban rögzített tevékenysége(i) tekintetében azzal, hogy nem minősül egyéni vállalkozónak az a magánszemély, aki

aa) az ingatlan-bérbeadási,

ab) a szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről és a szálláshely-üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről szóló kormányrendelet szerinti egyéb szálláshely-szolgáltatási

tevékenységéből származó bevételére az önálló tevékenységből származó jövedelemre, vagy a tételes átalányadózással vonatkozó rendelkezések alkalmazását választja, kizárólag a választott rendelkezések szerinti adózási mód alapjául szolgáló bevételei tekintetében;

b) a közjegyző a közjegyzőkről szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében (kivéve, amennyiben e tevékenységét közjegyzői iroda tagjaként folytatja);

c) az önálló bírósági végrehajtó a bírósági végrehajtásról szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében (kivéve, amennyiben e tevékenységét végrehajtói iroda tagjaként folytatja);

d) az egyéni szabadalmi ügyvivő a szabadalmi ügyvivőkről szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében;

e) az ügyvéd az ügyvédi tevékenységről szóló törvényben meghatározott tevékenysége tekintetében (kivéve, amennyiben e tevékenységét ügyvédi iroda tagjaként vagy alkalmazott ügyvédként folytatja);

f) a szolgáltató állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemély e tevékenysége tekintetében;

b) Az egyéni vállalkozónak minősülő természetes személyek köre az EV tv. szerint

Az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (EV tv.) 2. § (1) bekezdése szerint Magyarország területén természetes személy a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti letelepedés keretében üzletszerű - rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott - gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végezhet.

Az EV tv. 2. § (2) bekezdése értelmében az EV. tv. rendelkezéseit **nem kell alkalmazni**

a) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti mezőgazdasági őstermelői tevékenységre,

b) a szolgáltató állatorvosi tevékenységre,

c) az ügyvédi tevékenységre,

d) az egyéni szabadalmi ügyvivői tevékenységre,

e) a közjegyzői tevékenységre,

f) az önálló bírósági végrehajtói tevékenységre.

c) A kisadózók köre a KATA tv. szerint

A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény (KATA tv.) 2. § (Értelmező rendelkezések) 10. pontja értelmében a kisadózó vállalkozás: a kisadózó vállalkozások tételes adóját jogszerűen választó egyéni vállalkozó, egyéni cég, közkereseti társaság és betéti társaság, valamint az ügyvédi iroda. A 11. pont szerint a kisadózó: a kisadózó vállalkozások tételes adóját jogszerűen választó **egyéni vállalkozó esetében az egyéni vállalkozó, mint magánszemély**, egyéni cég esetén annak tagja, közkereseti társaság, betéti társaság, valamint ügyvédi iroda esetén a társaság, az ügyvédi iroda kisadózóként bejelentett tagja.

d) A vállalkozó természetes személyek köre a JTM rendelet szerint

A JTM rendelet 2. § (Értelmező rendelkezések) 16. pontja szerint e rendelet alkalmazásában vállalkozói természetes személy: az Szja tv. szerinti egyéni vállalkozó és a mezőgazdasági őstermelő. A JTM rendelet 1. § (2) bekezdés c) pontja szerint **e rendeletet nem kell alkalmazni a vállalkozó természetes személynek nyújtott hitelre, ha a vállalkozó természetes személy - amennyiben jogszabály meghatároz az adott tevékenység végzése vonatkozásában igazolási módot, úgy ilyen módon - igazolja e minőségét, valamint nyilatkozatával azt, hogy a hitelt vállalkozói tevékenysége során, azzal összefüggő célra fogja igénybe venni.**

e) A fogyasztó fogalma a Fogyasztói törvény szerint

A Fogyasztói törvény 1. § (1) bekezdése szerint e törvény rendelkezéseit **a fogyasztónak nyújtott hitelre** kell alkalmazni. A 3. § (Értelmező rendelkezések) 3. pontja szerint a fogyasztó **az önálló foglalkozása és gazdasági tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy**, valamint az értékpapír kibocsátása mellett megvalósuló zálogkölcsönnyújtás esetén a zálogtárgy birtokát hitelezőre átruházó természetes személy.

Az MNB-nek az Intézmény kérdéseire adott válaszai a felsorolt jogszabályi definíciók és fogalmak tükrében

1.) A „KATA” adózású egyéni vállalkozó ügyfelek, mint magánszemélyek vállalkozási célra felhasználható személyi kölcsönrel hitelezhetőek-e?

A fenti meghatározások összevetése és együttes alkalmazása során megállapítható, hogy az **a)** pontban az Szja tv. az EV tv. definícióját határozza meg arra vonatkozóan, hogy ki minősül egyéni vállalkozónak azzal, hogy taxatíven felsorolt tevékenységekkel azonban megjelöli azokat a magánszemélyeket, akik az EV tv. definíciója mellett sem minősülnek egyéni vállalkozónak. A **b)** pontban az EV tv. meghatározza, hogy az egyéni vállalkozók azok, akik a rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett gazdasági tevékenységet folytató személyek, de a kört akként szűkíti tovább, egyben konkrétan felsorolja azt a személyi kört, akik folytatnak ugyan ilyen jellegű üzleti tevékenységet, azonban rájuk az EV tv. nem vonatkozik. A **c)** pontban a KATA tv. azt rögzíti, hogy az egyéni vállalkozónak nem minősülő, de üzleti tevékenységet folytató személyek is választhatják a „KATA” típusú adózást, illetőleg az egyéni vállalkozó személy magánszemélyként választhatja a „KATA” típusú adózást. A **d)** pontban a JTM rendelet azt rögzíti, hogy a vállalkozó természetes személyekre – így a „KATA” adózású természetes személyekre sem – nem kell alkalmazni a rendeletet, ha az egyéni vállalkozó a hitelt vállalkozási célra veszi fel, feltéve, hogy ezt igazolja is.

Az MNB rögzíti, hogy a hatályos jogszabályi környezet nem ír elő korlátozásokat arra vonatkozóan, hogy a személyi kölcsönök milyen hitelcélra vehetők fel, a személyi kölcsönök egyik alapvető tulajdonsága az, hogy bármilyen cél – fogyasztói vagy vállalkozási cél – finanszírozására is felvehető. Tehát a „KATA” adózású ügyfelek természetes személyként és egyéni vállalkozóként is ugyanúgy felvehetnek vállalkozási célú személyi hitelt. Mindemellett a fent részletezett definíciókból következően az MNB álláspontja szerint már eleve nem minden „KATA” adózású ügyfél minősül egyéni vállalkozónak, köztük is több személy természetes személynek minősülő ügyfél akkor is, ha egyébként üzleti tevékenységet folytat. A „KATA” adózású ügyfelek tehát mindkét minőségükben felvehetnek vállalkozási célra személyi hitelt.

Az MNB véleménye szerint a Beadvány tartalmából következően a kérdés valójában arra irányul, hogy a „KATA” adózású ügyfelek **elbíráhatóak-e fogyasztóként** abban az esetben, amikor a személyi hitelt vállalkozási célra veszik fel.

Az MNB álláspontja szerint a kérdés megválaszolása az **e)** pontban a Fogyasztói törvény definíciójában rejlik. Ugyanis e definíció egyértelműen rögzíti azt, hogy **nem elegendő csupán a természetes személy minőség** ahhoz, hogy a hitelt nyújtó hitelintézet fogyasztóként, azaz hitelkockázati szempontból lakossági ügyfélként bíráljon el és kezeljen egy ügyfelet. Az ügyfélnek **önálló foglalkozása és gazdasági tevékenysége körén kívül kell eljárnia**, azaz fogyasztóként, és így lakossági ügyfélként csak akkor kezelhető, ha **nem** gazdasági/üzleti tevékenységének finanszírozása céljából igényel hitelt még **természetes személy minőségében sem**.

Figyelemmel a Fogyasztói törvény és a további felsorolt jogszabályok fogalom meghatározására, az MNB véleménye szerint a „KATA” adózású ügyfelek természetesen magánszemélyként/természetes személyként is felvehetnek vállalkozási célra irányuló személyi hitelt, azonban vállalkozási célú személyi hitel esetén fogyasztóként a lakossági szegmensben nem kezelhetőek, erre a Fogyasztói törvény kifejezetten nem ad lehetőséget.

2.) Az Üzleti hitelcél igénylése esetén az MNB felé tett rendszeres riportokban a Intézmény egy csoportba sorolhatja-e a „KATA” adózású ügyfeleket a többi fogyasztási hitelt igénylő ügyfelekkel vagy tőlük elkülönített jelentést vár-e el az MNB.

Az Intézmény a 2. kérdést – miszerint külön vagy egyben kezelheti-e a „KATA” adózású ügyfeleket a többi fogyasztási célú ügyfelekkel a rendszeres adatszolgáltatások során – a Beadvány tartalma szerint annak függvényében tette fel, hogy a „KATA” adózású természetes személy ügyfelek a vállalkozási célra felvett személyi hitel esetén kezelhetőek-e a hitelezés során fogyasztóként. Mivel az MNB véleménye szerint ez esetben nem kezelhetőek fogyasztóként, ezért az MNB álláspontja az, hogy a rendszeres adatszolgáltatás során a vállalkozási célra felvett hitelek esetében az eddigieknek megfelelően a „KATA” adózású ügyfeleket egyéni vállalkozók között kell feltüntetni, mivel nem minősülhetnek fogyasztóknak.

Az Intézmény által a Beadványban hivatkozott dokumentumok kapcsán az MNB álláspontja

Az Intézménynek a H-JÉ-I-B-175/2018. számú határozatra való hivatkozását a Beadvány tartalma vonatkozásában az MNB nem találja releváns hivatkozásnak. E határozatban az MNB azért rendelt el felügyeleti intézkedést a Intézménnyel szemben bírság kiszabása mellett, mert a Intézmény egy már korábban is meglévő szolgáltatásáért felszámított új díj bevezetésével 2014. május 1. napi hatályba lépéssel egyoldalúan módosította az Ügyfelekkel kötött, pénzügyi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződéseit, amellyel megsértette a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 279. § (14) bekezdését, melynek előírása szerint szerződés egyoldalúan nem módosítható új díj vagy költség bevezetésével. E határozat tartalma tehát összességében és részleteiben sem vonatkozott a Beadványban foglalt kérdésre, amely a „KATA” adózású ügyfelek fogyasztóként való elbírálásának lehetőségére vonatkozott vállalkozási célú személyi hitel nyújtása esetén.

Az Intézménynek az MNB fogyasztóvédelmi elvek alkalmazásáról szóló ajánlására vonatkozó hivatkozását (9/2020. (VII.14.) számú, a pénzügyi szervezetek számára a fogyasztóvédelmi elvek alkalmazásáról szóló ajánlás - **9/2020. Ajánlás**) az MNB szintén nem tartja releváns hivatkozásnak a Beadvány tartalmának tükrében. A 9/2020. Ajánlás a fogyasztók számára az MNB által szükségesnek ítélt magas szintű védelem biztosításának elvárásait, valamint a fogyasztóvédelmi szabályok hatékony érvényesítését, és a jó gyakorlatok feltárását és erősítését rögzíti. Ennek keretében a 9/2020. Ajánlás „VII. További fogyasztóvédelmi elvárások” fejezete valóban rögzíti a következőket: „64. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet felelős szolgáltatóként végezze tevékenységét, melynek során fokozott figyelmet fordít a fogyasztói érdekek és jogok védelmére. Az MNB ugyanakkor jó gyakorlatnak tartja, ha a jelen ajánlásban foglaltak – amennyiben értelmezhetők – érvényre jutnak a szolgáltatást igénybe vevő egyéni vállalkozók, mezőgazdasági őstermelők és társasházi közösségek esetében is.” Azonban ez természetesen azon MNB általi elvárásokra, jó gyakorlatokra, és javaslatokra vonatkozik, amelyek adott esetben a fogyasztóvédelem során az egyéni vállalkozókra, őstermelőkre is alkalmazhatóak, amint az idézett szöveg ezt rögzíti is. A hivatkozott Ajánlás tehát nem rögzít olyan elvárást, vagy jó gyakorlatot, amelyből következően a „KATA” adózású ügyfeleket a vállalkozási célra történő személyi hitel igénylése esetén fogyasztóként lehetne elbírálni, mivel erre a Fogyasztói törvény említett definíciójából eredően nincs lehetőség.

Az Intézmény a Bankszövetség észrevételeit a Beadványban nem részletezte az MNB számára, így azok vonatkozásában az MNB a Beadvány kapcsán nem tud reflektálni. Az Intézmény által idézett szövegrészlet, miszerint: *A nem fogyasztók közül az egyéni vállalkozók, őstermelők és társasházi közösségek érdekérvényesítési képessége a fogyasztókéhoz hasonló és nem mérhető egy KKV vagy nagyvállalat infrastruktúrájához.* az MNB és a Intézményszövetség közötti – a 9/2020. Ajánlás megszövegezésére irányuló - egyeztetések során került rögzítésre. A szövegrészlet vonatkozásában az MNB álláspontja az, hogy az érdekérvényesítési képesség **a fogyasztói körre vonatkozik**, amelyen belül a kisadózók fogyasztói érdekei valóban inkább közelítenek a fogyasztókéhoz, mint egy kis- és középvállalkozás, vagy egy nagyvállalat érdekeihez.

Az MNB felhívja az Intézmény figyelmét arra, hogy az MNB a véleményét kizárólag a Beadványban rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, így az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak az abban előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. Jelen állásfoglalás kizárólag tájékoztatás céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok (pl. marketing) érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

2020.